

ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

Верес Ганна

Науковий керівник – доц. Васильківська Н. А.

МЕДІАТЕКСТИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Сучасна школа стоїть перед прикритим фактом: в умовах традиційних форм та методів навчання школярі, пасивно отримуючи інформацію, не вміють її самостійно застосовувати. Натомість соціальне замовлення не тільки України, а й світового співтовариства вимагає перш за все виховання людей, здатних самостійно вдосконалюватися, пізнавати, тобто оволодівати інструментарієм, необхідним для розуміння того, що відбувається у світі; діяти таким чином, щоб робити потрібні зміни у середовищі свого перебування; жити в суспільстві, беручи участь у всіх видах суспільної діяльності.

Медіатексти забезпечують формування і розвиток комунікативної компетенції особистості, спрямованої на реалізацію учнем його індивідуальних здібностей та організацію шкільного діалогу між учнями, між учнем і вчителем, між учнем і книгою, між учнем і медіатехнікою. Доцільне використання медіатекстів на уроці української мови, сприяє швидкому і легкому засвоєнню навчального матеріалу, розвиває пам'ять учнів, налаштовує на активну роботу, мотивує інтерес учнів до предмету, що призводить до підвищення ефективності навчального процесу в цілому. Учні опановують інтелектуальні знання, уміння аналізу, синтезу, зіставлення інформації, уміння робити об'єктивні висновки й ефективно використовувати результати аналізу інформації у власній навчальній діяльності [3].

Актуальність дослідження зумовлена розвитком інноваційних технологій; потребою у сучасному суспільстві людей, здатних до критичного мислення, самостійного ухвалення рішень, комунікабельних, здатних до співпраці, креативних особистостей.

Дослідженням питання використання засобів медіадидактики у навчально-виховному процесі займалися Г. Мироненко, Г. Онкович, В. Різун, О. Федоров, І.В.Рогозіна, Ю. Лотман, Алан Белл та інші.

Мета статті: обґрунтувати можливі шляхи використання медіатексту, як засобу розвитку комунікативної компетенції учнів початкової ланки в сучасній школі.

Медіатекст – це повідомлення, текст будь-якого медійного виду або жанру[5]. Сприйняття учнями медіатексту ґрунтується на взаємозв'язку процесів сприйняття зорових образів, збереження в пам'яті попередніх аудіовізуальних, просторово-тимчасових елементів медіа образу, прогнозування того чи іншого явища в медіатексті[2].

Використання медіатекстів на уроках у початковій школі реалізує принципи наочності, відповідності, міцності, доступності, системності та послідовності. З використанням медіатекстів підвищується ефективність формування комунікативної компетенції учнів[4].

Комунікативна компетенція – це комплексне застосування мовних і немовних засобів з метою комунікації, спілкування в конкретних соціально – побутових ситуаціях, уміння орієнтуватися в ситуації спілкування, ініціативність спілкування[1].

Формування комунікативної компетенції спрямоване на розвиток культури мовленнєвого спілкування, засвоєння мовленнєвого етикету та етичних норм спілкування. Розвивати мову дитини, на думку К.Д.Ушинського – це майже те ж, що розвивати її мислення, тому що мова тісно пов'язана з думкою.

Головна мета мовного навчання в початковій школі – формування в учнів комунікативної компетенції, базою якої є комунікативні вміння, сформовані на основі мовленнєвих умінь і навичок. Одне із завдань навчання української мови у початкових класах полягає у формуванні усіх

видів мовленнєвої діяльності; аудіювання, говоріння, читання і письма. Діти через прослуховування певних діалогів, записів, перегляду мультфільмів,

відеороликів, презентацій, фотографій та інших медіа засобів можуть відчувати ту автентичність, яку не зміг би передати вчитель. Тому вчителю початкових класів необхідно якомога частіше використовувати інтерактивні технології на уроках[6].

Сформувати й розвинути комунікативну компетентність учнів допомагає система вправ, творчих завдань, з використанням медіатекстів, спрямованих на формування вміння слухати й говорити. Виконуючи їх, діти вчать вести дискусію, змагатися, співпрацювати, будувати діалог, складати вірші, казки, загадки. Кожна дитина має змогу розкрити свої пізнавальні, творчі можливості, нахили, подолати окремі вади: замкненість, розгубленість, скутість. Використання медіатекстів робить процес навчання учнів цікавим та невимушеним.

Для організації роботи учня початкової школи з розвитку комунікативної компетенції дуже зручно користуватися Інтернет-ресурсами. Для цього створюються відповідні сайти, програми, де пропонуються різні за рівнем завдання аудіо та медіатексти монологічного і діалогічного характеру різноманітної тематики. Ефективність застосування медіатекстів залежить від етапу уроку. Не варто використовувати їх більше 20-ти хвилин: учні втомлюються, перестають розуміти, не можуть осмислити нову інформацію. Найкраще використовувати аудіо чи відео на початку уроку (5 хвилин — це скорочує підготовчий період). Слід поєднувати класичні підходи до засвоєння знань із сучасними технологіями навчання, залучати дітей на уроці до роботи із різними медіатекстами. У своїй практиці здебільшого використовуємо такі:

1. Презентація (англ. presentation – представлення) – це набір кольорових карток-слайдів спеціального формату до певної теми. На кожному слайді можна розмістити довільну текстову і графічну інформацію. Використання презентації на уроці сприяє розвитку навчально-пізнавальних умінь учнів, підвищенню якісного рівня використання наочності на уроці.

2. Аудіозапис (лат. audio «чую») – це звук, записаний на звуковому носії. Використання аудіо записів сприяє вияву творчості у дітей, розвиває логічне мислення, співставлення, увагу.

3. Фотографія, фото, також **світлина** та **світлопис** (від грецького φως (φωτός) — світло та γράφο — пишу) — сукупність різноманітних науково-технічних засобів і технологій, які мають на меті реєстрацію одиничних довготривалих зображень об'єктів за допомогою світла.

Фотографія є найбільш простою із медіатекстів: її можна розглядати як картинку, багато разів повертаючись до розгляду, розмовляючи про зміст. І в

той же час, вона відрізняється від картинки своєю "документальністю": якою б художньою фотографія не була, вона ближча, ніж картина до дійсності,

недаремно її називають ще "знімком". Фотографія розширює знання учнів, робить урок цікавішим, приносить емоційне задоволення.

4. Фотоколаж - це вільне, довільне з'єднання, іноді навіть не взаємопов'язаних між собою, кількох стилів фотозображення в одній картинці або фотографії. Ефект фотоколажу досягається за допомогою накладення одного зображення на інше, поєднання ...

5. Мультфільм - це фільм, виконаний за допомогою засобів малювання і призначений для показу в кінотеатрі, по телевізору або на екрані комп'ютера. Використання пізнавальних мультфільмів сприяє: підвищенню мотивації учнів; розвитку комунікативної компетенції; зростанню якості навчання і виховання.

6. Креалізований текст - поєднання вербальних та невербальних елементів, використання яких сприяє не тільки формуванню вмінь у дітей, але й формує такі психологічні процеси як пам'ять, сприйняття, уявлення.

Скрайбінг — новітня техніка презентації (від англійського "scribe" — накидати ескізи або малюнки); мова виступаючого ілюструється "на льоту" малюнками фломастером на білій дошці (або аркуші паперу).

Кардмейкінг – (англ. cardmaking; у перекладі card - листівка, make - робити) - мистецтво виготовлення вітальних листівок своїми руками.

Буктрейлер - (від англ. book — книга, англ. trailer — тягач, причіп) — короткий відеоролик за мотивами книги, кліп по книзі. Метою створення буктрейлера є

спонукання до прочитання книги. Його особливістю є те, що розповідь про книгу подається в образній, інтригуючій формі.

Хмара тегів - (хмара слів, або зважений список, представлена (-ий) візуально) — це візуальне подання списку категорій (або тегів, також званих мітками, ярликами, ключовими словами, тощо).

Брендинг- застосування маркетингових технологій до конкретно-го продукту, продуктової лінійки чи бренду. Сприяє формуванню вмінь каліграфії у дітей і таких психологічних процесів, як пам'ять, сприйняття, уявлення.

7. Віртуальні екскурсії до музеїв, театрів, храмів, святинь рідної землі. Це організаційна форма навчання, що відрізняється від реальної екскурсії віртуальним відображенням реально існуючих об'єктів із метою створення умов для самостійного спостереження, збору необхідних фактів тощо. Дієвий засіб популяризації навчання, науки та культури, розширює світогляд та знання учнів.

8. Діамант – вправа, яка використовується для допомоги учням колективно опрацьовувати і розташовувати у порядку пріоритету довгий перелік ідей. Це прекрасний спосіб організувати спілкування і обговорення проблеми.

Висновок. Використання медіатекстів у взаємозв'язку з іншими ме-тодами дозволяє не тільки заощадити час на уроці, але і збільшити яскравість сприйняття матеріалу, розвивати комунікативні компетенції, внести елементи цікавості та поживити навчальний процес. Електронні навчальні посібники дозволяють збагатити навчання, доповнюючи його різноманітними можливостями комп'ютерних технологій, і роблять його, таким чином, більш цікавим і привабливим для учнів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики [Текст] : підручник / Ф. С. Бацевич. – К. : Академія, 2009. – С. 346.
2. Добросклонская Т.Г. Медиатекст: теория и методы изучения / Т. Г. Добросклонская. – Вестник Московского университета.– Серия 10. Журналистика. – М., 2005. – С.28-34.
3. Добросклонская Т.Г. Вопросы изучения медиатекстов: опыт
4. исследования современной английской медиаречи / Т. Г. Добросклонская.
5. Рогозина И. В. Медиа-картина мира: когнитивно-семиотический аспект / И.В. Рогозина. – автореф. дис. доктора пед. наук: 10.02.19: Барнаул, 2003.
6. Солганик Г.К. К определению понятия «текст» и «медиатекст» / Г.К. Солганик. – Вестн. Моск. ун-та. Сер. 10. Журналистика. – 2005. – №2. – с.
7. Цепова І.В. Розвиток навичок мовленнєвої діяльності молодших школярів: аудіювання, говоріння. - Харків: Ранок, 2008. – с. 122 – 124.

Кузьмічева Олена

Науковий керівник – доц. Адамська З.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ В МОЛОДШИХ ПІДЛІТКІВ

Зростання невизначеності і мінливості сучасного світу загострює проблему гармонійного співвіднесення внутрішнього (емоційне здоров'я) і зовнішнього (сприятливий комунікативний статус) благополуччя людини. У зв'язку з цим особливою актуальності набуває дослідження ролі емоційного інтелекту в соціально-психологічній адаптації особистості, зокрема вивчення здатності до розуміння та управління емоціями.

Проблема емоційного інтелекту активно розглядається як зарубіжними (Р. Бар-Он, Дж. Блок, Х. Вейсінгер, Д. Гоулман, Д. Карузо, Д. В. Люсін, Дж. Мейер, П. Саловей, Г. Орме, Д. Слайтер, Р. Стернберг), так і вітчизняними дослідниками (О. І. Власова, С. П. Дерев'янка, В. В. Зарицька, Н. В. Коврига, Е. Л. Носенко, М. М. Шпак та ін.). Однак дискусійним все ще залишається питання сензитивного періоду розвитку емоційного інтелекту. Більшість дослідників схилиються до думки, що цим періодом є дитинство. Зокрема, зазначають, що основні структурні елементи емоційного інтелекту починають розвиватись у молодшому шкільному віці, а розвиваються і вдосконалюються впродовж підліткового віку. Особливу